

ZAKON O SIGURNOSTI OPERACIJA SA UGLJOVODONICIMA

Član 1

Ovim zakonom utvrđuju se minimalni zahtjevi za sprečavanje velikih nesreća tokom izvođenja upstream operacija u podmorju Crne Gore i za ograničavanje posledica takvih nesreća.

Član 2

- (1) Na pitanja koja nijesu uređena ovim zakonom primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju uslovi, način i postupak istraživanja i proizvodnje ugljovodonika (u daljem tekstu: Zakon o ugljovodonicima), odredbe zakona kojima se uređuje zaštita mora od zagađivanja sa plovnih objekata, traganje i spašavanje na moru i drugih primjenjivih propisa.
- (2) Ovaj zakon ne primjenjuje se na upstream operacije izvođenja seizmičkih i geofizičkih istraživanja u cilju utvrđivanja strukturnih i tektonskih karakteristika sredine i procjene prisustva ugljovodonika.

Član 3

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

- 1) „velika nesreća” je, u odnosu na postrojenje ili povezanu infrastrukturu:
- a) nesreća koja uključuje eksploziju, požar, gubitak kontrole nad bušotinom, ili ispuštanje ugljovodonika ili opasnih materija, a pritom uzrokuje gubitak života ili ozbiljne povrede osoba ili ima značajni potencijal za to;
 - b) nesreća koja uzrokuje značajno oštećenje postrojenja ili povezane infrastrukture, a pritom uzrokuje gubitak života ili ozbiljne povrede osoba ili ima značajni potencijal za to;
 - c) bilo koja druga nesreća koja dovede do gubitka života ili ozbiljne povrede pet ili više osoba koje se nalaze na postrojenju u kojem se pojavi izvor opasnosti ili koja učestvuju u upstream operacijama u vezi sa postrojenjem ili povezanom infrastrukturom; ili
 - d) bilo koji veliki incident koji može izazvati posledice po životnu sredinu, a koji nastane kao posledica nesreća iz podtačke a), b) i c).

Za potrebe određivanja da li je neka nesreća velika nesreća u smislu podtačke a), b) ili d), sa postrojenjem na kojem nema stalne posade postupa se kao da na njemu ima posade;

- 2) podmorje obuhvata unutrašnje vode, teritorijalno more, ekonomsku zonu i epikontinentalni pojas Crne Gore i prostire se od morske površine do donje granice zemljine kore i u drugoj zoni u skladu sa međunarodnim pravom;

- 3) upstream predstavlja operacije koje se odnose na vađenje ugljovodonika iz ležišta i izgradnju ili korišćenje postrojenja za potrebe proizvodnje i isporuke nafte i gasa, uključujući istraživanje, bušenje bušotina, proizvodnju, transport i korišćenje nafte i gasa za potrebe proizvodnje, osim transporta nafte ili gasa na veliko željezničkim, vazduhoplovnim, drumskim vozilima ili plovnim objektima. Za potrebe ovog zakona upstream obuhvata i deinstalaciju postrojenja;
- 4) rizik je kombinacija vjerovatnoće nekog događaja i posledica tog događaja;
- 5) operator je koncesionar koji neposredno izvršava operacije sa ugljovodonicima;
- 6) prikladan znači pravi ili u potpunosti primjeren, uključujući i vođenje računa o proporcionalnom učinku i trošku, za neki zahtjev ili situaciju, a koji je utemeljen na objektivnim dokazima i dokazan analizom, poređenjem sa primjerenim normama ili drugim rješenjima koje u uporedivim situacijama koriste druga nadležna tijela ili se koriste u drugoj industriji;
- 7) subjekt je bilo koje fizičko ili pravno lice ili bilo koji skup takvih lica;
- 8) prihvatljiv, u odnosu na rizike, je nivo rizika kod kojeg bi vrijeme, trošak ili napor uloženi u njegovo dalje smanjivanje bio uveliko nesrazmjern koristicima od takvog smanjivanja. Pri procjeni jesu li vrijeme, troškovi ili naponi uveliko nesrazmjerni koristicima od daljeg smanjivanja rizika mora se voditi računa o nivoima rizika iz najbolje prakse;
- 9) ugovor o koncesiji za proizvodnju je ugovor zaključen na način i po postupku utvrđenom Zakonom o ugljovodonicima, u pisanoj formi između koncedenta i koncesionara, kojim se uređuju međusobna prava i obaveze u istraživanju i proizvodnji ugljovodonika;
- 10) površina ugovora o koncesiji za proizvodnju je geografsko područje koje je dodijeljeno ugovorom o koncesiji za proizvodnju;
- 11) koncesionar je privredno društvo, pravno ili fizičko lice koje je steklo pravo na istraživanje i proizvodnju ugovorom o koncesiji u skladu sa Zakonom o ugljovodonicima;
- 12) izvođač je bilo koji subjekt kojeg angažuje, direktno ili indirektno, koncesionar ili njegova povezana lica, za realizaciju ugovora o koncesiji za proizvodnju ili za izvođenje određenih zadataka u ime koncesionara;
- 13) organ uprave je organ državne uprave koji vrši upravne i stručne poslove iz oblasti istraživanja i proizvodnje ugljovodonika u skladu sa Zakonom o ugljovodonicima (u daljem tekstu: Uprava);
- 14) Komisija za sigurnost operacija sa ugljovodonicima je nadležni organ koji je imenovan u skladu sa odredbama ovog zakona (u daljem tekstu: Komisija);

- 15) istražno bušenje je bušenje potencijalnog ležišta ugljovodonika i sve povezane operacije koje se izvode prije početka proizvodnje ugljovodonika;
- 16) proizvodnja je operacija vađenja ugljovodonika iz ležišta, njihova separacija i inicijalna prerada, priprema nafte ili gasa za proizvodnju, transport ili skladištenje, likvifikacija gasa, kao i dovođenje ugljovodonika do terminala u postrojenjima koja se nalaze na teritoriji pod jurisdikcijom Crne Gore;
- 17) neproizvodno postrojenje je postojenje koje se ne koristi za proizvodnju ugljovodonika;
- 18) javnost je jedno ili više pravnih ili fizičkih lica, njihova udruženja i organizacije u skladu sa propisima kojima se uređuje zaštita životne sredine;
- 19) postrojenje su jedna ili više instalacija, mašina, objekata, uređaja, cjevovoda ili vodova koji se koriste za istraživanje ili proizvodnju ugljovodonika ili transport ili skladištenje koje je povezano sa proizvodnjom;
- 20) proizvodno postrojenje je postrojenje koje se koristi za proizvodnju ugljovodonika;
- 21) povezana infrastruktura predstavlja, unutar sigurnosne zone ili unutar obližnje zone na većoj udaljenosti od postrojenja u skladu sa odlukom nadležnih organa:
 - a) bilo koju bušotinu i povezane strukture, dodatne jedinice i uređaje povezane sa postrojenjem;
 - b) bilo koji uređaj ili mehanizam na glavnoj strukturi postrojenja ili pričvršćen na nju;
 - c) bilo koji uređaj ili mehanizam spojenog cjevovoda;
- 22) prihvatanje izvještaja o velikim opasnostima je pisana saglasnost Komisije data operatoru da izvještaj zadovoljava zahtjeve iz ovog zakona, pod uslovom da se sve navedeno sprovede kako je u izvještaju određeno;
- 23) velika opasnost je situacija koja se može okončati velikom nesrećom;
- 24) operacije bušenja, u smislu ovog zakona, predstavljaju bilo koje radove na bušotini koji bi mogli imati za posledicu slučajno ispuštanje materijala koji mogu dovesti do velike nesreće, uključujući bušenje, popravak ili promjene na bušotini, prestanak operacija na bušotini i trajno napuštanje bušotine;
- 25) koordinisane upstream operacije predstavljaju istovremeno izvođenje upstream operacija sa jednog ili više postrojenja u svrhu istraživanja i proizvodnje ugljovodonika, pri čemu predmetne upstream operacije imaju bitan učinak na rizike za sigurnost osoba i zaštitu životne sredine na nekom ili na svim postrojenjima koja su u tu svrhu koriste;

- 26) zaštitna zona je područje unutar minimum 500 metara udaljenosti od bilo kojeg dijela postrojenja;
- 27) vlasnik je subjekt koji je odgovoran za kontrolu upstream operacija na neproizvodnom postrojenju;
- 28) interni plan reagovanja na vanredni događaj je plan koji izrađuje operator u skladu s odredbama ovog zakona, a koji se odnosi na mjere za sprečavanje eskalacije, odnosno za ograničavanje posljedica velike nesreće povezane sa upstream operacijama;
- 29) nezavisna verifikacija je nezavisna procjena i potvrda valjanosti pisanih izjava, izvještaja i ostale dokumentacije koju je izradio operator i/ili izvođač i njihova povezana lica, a koja ne podliježe kontroli ili uticaju ovih subjekata;
- 30) bitna promjena je:
- a) u slučaju izvještaja o velikim opasnostima, promjena uslova na osnovu kojih je prihvaćen prvobitni izvještaj, uključujući između ostalog fizičke izmjene, dostupnost novih znanja ili tehnologija i promjene u operativnom upravljanju;
 - b) u slučaju obavještenja o operacijama bušenja ili koordinisanim upstream operacijama, promjena uslova na osnovu kojih je pripremljen prvobitni izvještaj, uključujući između ostalog fizičke izmjene, zamjenu jednog postrojenja drugim, dostupnost novih znanja ili tehnologija i promjene u operativnom upravljanju;
- 31) početak upstream operacija je trenutak kada postrojenje ili povezana infrastruktura po prvi put učestvuju u upstream operacijama za koju su namijenjena;
- 32) efikasnost odgovora na izlivanje ugljovodonika je efikasnost sistema za reakciju prilikom izlivanja odnosno ispuštanja ugljovodonika, koji se temelji na analizi učestalosti, trajanja i trenutka pojave uslova u životnoj sredini koji bi spriječili odgovor. Procjena efikasnosti odgovora na izlivanje ugljovodonika izražava se kao postotak vremena u kojem takvi uslovi nijesu prisutni i mora uključivati opis operativnih ograničenja koja se zbog te procjene postavljaju na postrojenjima;
- 33) elementi kritični za sigurnost i životnu sredinu su djelovi postrojenja, uključujući računarske programe, čija je svrha sprječavanje ili ograničavanje posljedica velike nesreće, ili čiji bi kvar mogao uzrokovati ili značajno doprinijeti velikoj nesreći;
- 34) tripartitno savjetovanje je formalni dogovor kojim se omogućuje dijalog i saradnja između Komisije, koncesionara i predstavnika radnika;
- 35) industrija su subjekti koji direktno učestvuju u upstream operacijama ili čije su aktivnosti usko povezane sa upstream operacijama;

- 36) nacionalni plan reagovanja na vanredni događaj su planovi za sprečavanje eskalacije ili ograničavanje posledica velike nesreće povezane s upstream operacijama, koje donosi država u skladu sa zakonima kojima se uređuje zaštita mora od zagađenja sa plovnih objekata i traganje i spašavanje na moru;
- 37) veliki ekološki incident je incident koji uzrokuje ili može prouzrokovati značajne negativne efekte po životnu sredinu.

I OSNOVNE ODREDBE

Opšta načela upravljanja rizicima

Član 4

- (1) Operator je dužan da preduzme sve prikladne mjere kako bi se spriječile velike nesreće tokom izvođenja upstream operacija.
- (2) Operatora od njegovih dužnosti i odgovornosti koje proizilaze iz ovog zakona ne oslobađa činjenica da su radnje ili propuste koji su doveli ili su doprinijeli velikim nesrećama izveli izvođači ili podizvođači.
- (3) U slučaju velike nesreće operator je dužan da preduzme sve prikladne mjere kako bi se ograničile posledice velike nesreće po zdravlje ljudi i životnu sredinu.
- (4) Koncesionar je dužan da za period trajanja ugovora o koncesiji za proizvodnju pribavi i održava na snazi odgovarajuće polise osiguranja u skladu sa Zakonom o ugljovodonicima i ugovorom o koncesiji za proizvodnju.
- (5) Operator je dužan da osigura izvođenje upstream operacija na temelju sistemskog upravljanja rizikom, kako bi preostali rizici od velikih nesreća za osobe, životnu sredinu i postrojenja bili prihvatljivi.

Uslovi za dodjelu ili prenos prava iz ugovora o koncesiji

Član 5

- (1) Tokom sprovođenja postupka javnog poziva za dodjelu prava na proizvodnju ugljovodnika mora se utvrditi sposobnost ponuđača za ispunjavanje uslova i zahtjeva propisanih ovim zakonom.
- (2) Koncesionar ili operator može prenijeti svoje pravo iz ugovora o koncesiji za proizvodnju pod uslovom da budući subjekt na koje se vrši prenos prava ispunjava uslove i zahtjeve propisane ovim zakonom.
- (3) Prilikom procjene tehničke i finansijske sposobnosti u slučajevima iz st. 1 i 2 ovog člana naročito će se voditi računa o sledećem:
- 1) rizicima, opasnostima i bilo kojim drugim bitnim informacijama koje se odnose na postojeću ili potencijalnu površinu ugovora o koncesiji za proizvodnju, uključujući, prema potrebi, trošak degradacije životne sredine u skladu sa propisima o zaštiti životne sredine;

- 2) konkretnoj fazi postojećih i planiranih upstream operacija;
 - 3) finansijskoj sposobnosti ponuđača odnosno subjekata na koje se vrši prenos prava, uključujući eventualno osiguranje, za pokriće odgovornosti koje bi mogle proisteći iz upstream operacija, uključujući odgovornost za eventualnu ekonomsku štetu;
 - 4) dostupnim informacijama o ponuđačima ili subjektima na koje se vrši prenos prava u pogledu historije bezbjednosti i zaštite životne sredine, uključujući i u odnosu na velike nesreće, ako je to primjereno u odnosu na upstream operacije za koje se traži dodjela, odnosno prenos prava;
 - 5) finansijskoj sposobnosti ponuđača, odnosno subjekta na koje se vrši prenos prava, za trenutno pokretanje i neometan tok svih potrebnih mjera za efikasan odgovor na vanredni događaj i naknadnu sanaciju;
 - 6) rizicima, opasnostima i bilo kojim drugim bitnim informacijama koje se odnose na osjetljivu morsku i priobalnu životnu sredinu, a naročito ekosisteme koji imaju važnu ulogu u ublažavanju klimatskih promjena i prilagođavanju na njih, kao što su slane močvare i morsko dno obraslo morskom travom, zaštićena morska područja, kao što su posebna područja očuvanja u skladu s propisima o zaštiti prirode, kao i područja ekološke mreže Natura 2000, uključujući i zaštićena područja u skladu s propisima o zaštiti prirode.
- (4) Ponuđači, odnosno subjekti na koje se vrši prenos prava dužni su da dostave dokaze o tehničkoj i finansijskoj sposobnosti i bilo koje druge bitne informacije koje se odnose na postojeću ili potencijalnu površinu ugovora o koncesiji za proizvodnju, odnosno na konkretnu fazu postojećih ili planiranih upstream operacija.
- (5) Dodjela ili prenos prava iz st. 1 i 2 ovog člana ne može se izvršiti ukoliko ponuđač ili subjekt na koje se vrši prenos prava ne ispunjava uslove i zahtjeve propisane ovim zakonom.
- (6) Prije dodjele ili prenosa prava iz st. 1 i 2 ovog člana Uprava prema potrebi vrši savjetovanje sa Komisijom.
- (7) Koncesionar je dužan da tokom trajanja ugovora o koncesiji za proizvodnju zadrži dovoljnu finansijsku sposobnost za ispunjavanje svih obaveza, uključujući i deinstalaciju postrojenja, koje proizilaze iz odgovornosti za upstream operacije koje se izvode u skladu sa ugovorom o koncesiji za proizvodnju.

Učešće javnosti

Član 6

- (1) Istražno bušenje sa postrojenja može otpočeti nakon što je izvršeno rano i efikasno učestvovanje javnosti u vezi sa mogućim uticajima planiranih upstream operacija na životnu sredinu.

- (2) Pod učestvovanjem javnosti iz stava 1 ovog člana smatra se učestvovanje javnosti ostvareno u skladu sa propisima kojima je uređena zaštita životne sredine..

Član 7

- (1) Upstream operacije se mogu izvoditi samo u skladu sa zaključenim ugovorom o koncesiji za proizvodnju u okviru površine dodijeljene tim ugovorom.
- (2) Upstream operacije sa postrojenja ne mogu otpočeti ili se nastaviti dok Komisija prethodno ne prihvati izvještaj o velikom opasnostima za to postrojenje.
- (3) Prihvatanje izvještaja o velikim opasnostima, uključujući i prihvatanje i/ili davanje mišljenja na druge dokumente i planove koje u skladu sa ovim zakonom operator dostavlja Komisiji, ne podrazumijeva bilo kakav prenos odgovornosti sa operatora na Komisiju.
- (4) Operacije bušenja i koordinisane upstream operacije ne mogu otpočeti ili se nastaviti dok Komisija ne prihvati izvještaj o velikim opasnostima za postrojenja koja se u tu svrhu koriste.
- (5) Operacije bušenja i koordinisane upstream operacije ne mogu otpočeti ili se nastaviti ako Komisiji prethodno nije dostavljeno obavještenje o operacijama bušenja ili obavještenje o koordinisanim operacijama ili ako Komisija ne da pozitivno mišljenje na predmetna obavještenja.
- (6) Prilikom propisivanja normi i politika koje se odnose na sprečavanje velikih nesreća izvršiće se tripartitno savjetovanje između Komisije, koncesionara i vlasnika i predstavnika radnika.

Odnos između koncesionara

Član 8

- (1) U slučaju postojanja više koncesionara u okviru jednog ugovora o koncesiji za proizvodnju svi koncesionari su dužni da obezbijede da operator ispunjava i poštuje uslove i dužnosti koje proizilaze iz ovog zakona tokom čitavog perioda trajanja ugovora o koncesiji za proizvodnju.
- (2) Svi koncesionari iz jednog ugovora o koncesiji za proizvodnju su neograničeno solidarno odgovorni za ispunjavanje uslova i dužnosti koje proizilaze iz ovog zakona, bez obzira što je za ispunjavanje tih uslova i dužnosti zadužen koncesionar koji je imenovan za operatora.
- (3) U slučaju da više koncesionara koristi jedno postrojenje svi koncesionari su neograničeno solidarno odgovorni za ispunjavanje uslova i dužnosti koje proizilaze iz ovog zakona u pogledu tog postrojenja.
- (4) Ako Komisija utvrdi da operater više nije sposoban da ispunjava uslove i dužnosti iz ovog zakona, o tome obavještava Upravu, koja je dužna da o tome bez odlaganja informiše koncesionare iz ugovora o koncesiji za proizvodnju.

(5) U slučaju iz stava 4 ovog člana koncesionar je dužan da preduzme sve mjere u ciju ispravljanja nepravilnosti utvđenih od strane Komisije, što obavezno uključuje i predlaganje, bez odlaganja, zamjene postojećeg operatora.

(6) Odredbe ovog člana dužan je da ispunjava i koncesionar koji posjeduje 100% participirajućeg udjela u ugovoru o koncesiji za proizvodnju.

Zaštitna zona **Član 9**

(1) Zaštitna zona oko i iznad postrojenja uspostavlja se u skladu sa Zakonom o ugljovodonicima.

(2) Zabrana ulaza ili zadržavanja u zaštitnoj zoni ne odnosi se na:

- 1) aktivnosti polaganja, inspekcije, ispitivanja, popravke, održavanja, izmjene, obnavljanja ili uklanjanja bilo kakvih podvodnih kablova ili cjevovoda unutar ili u blizini te zaštitne zone;
- 2) pružanje usluga bilo kojem postrojenju u toj zaštitnoj zoni ili radi prevoza osoba ili dobara na postrojenje ili sa njega;
- 3) inspekciju bilo kojeg subjekta ili povezane infrastrukture u toj zaštitnoj zoni;
- 4) spašavanje ili pokušavanje spašavanja života ili imovine;
- 5) slučajeve nepovoljnih vremenskih uslova;
- 6) slučajeve nužde; ili
- 7) pristanak operatora ili države.

Odgovornost za štetu u životnoj sredini **Član 10**

(1) Koncesionar je finansijski odgovoran za sprečavanje i sanaciju štete u životnoj sredini koja je prouzrokovana izvođenjem upstream operacija.

(2) U slučaju postojanja više koncesionara u okviru jednog ugovora o koncesiji za proizvodnju svi koncesionari su neograničeno solidarno odgovorni za sprečavanje i sanaciju štete u životnoj sredini koja je prouzrokovana izvođenjem upstream operacija.

Komisija za sigurnost operacija sa ugljovodonicima **Član 11**

(1) Komisiju za sigurnost operacija sa ugljovodonicima (u daljem tekstu: Komisija) imenuje Vlada Crne Gore i to na sledeći način:

- 1) jednog člana na predlog Uprave, koji je ujedno i predsjednik Komisije;
- 2) jednog člana na predlog ministarstva nadležnog za istraživanje i proizvodnju ugljovodonika;

- 3) jednog člana na predlog ministarstva nadležnog za poslove zaštite na radu;
- 4) jednog člana na predlog organa uprave nadležnog za poslove zaštite i spašavanja;
- 5) jednog člana na predlog organa uprave nadležnog za poslove sigurnosti pomorske plovidbe;
- 6) jednog člana na predlog organa uprave nadležnog za zaštitu životne sredine.

(4) Predsjednik i članovi Komisije imenuju se na period od pet godina i mogu biti ponovo imenovani.

(5) Ukoliko predsjedniku, odnosno članu Komisije, prestane funkcija prije isteka mandata, Vlada, za period do isteka mandata Komisije, u skladu sa stavom 4 ovog člana, imenuje predsjednika, odnosno člana Komisije.

(6) Komisija može angažovati stručnjake istručna pravna lica za pojedine oblasti ako je, po procjeni Komisije, neophodna stručna pomoć.

(7) Organizacija, način rada, ciljevi, imenovanje, prestanak mandata, finansiranje, izvještavanje, pravila, procesi i postupci za procjenu dokumenata koji se dostavljaju u skladu s odredbama ovoga zakona i drugih posebnih propisa, kao i druga pitanja od značaja za rad Komisije uređuju se propisom Vlade.

Nadležnosti Komisije

Član 12

Komisija:

- 1) vrši procjenu i prihvatanje izvještaja o velikim opasnostima;
- 2) daje mišljenje na: obavještenje o programu razvoja i proizvodnje ugljovodonika, obavještenje o planu bušenja i planu operacija vezanih za bušotinu, obavještenje o koordinisanim upstream operacijama, obavještenje o premještanju postrojenja, plan unutrašnjeg odgovora na vanredni događaj, kao i na ostale dokumente koji se dostavljaju Komisiji u skladu sa ovim zakonom;
- 3) vrši nadzor nad usklađenosti operatora sa uslovima i zahtjevima ovog zakona;
- 4) vrši savjetovanje i saradnju sa organima državne uprave i ostalim institucijama;
- 5) izrađuje godišnje planove u skladu sa članom 27 ovog zakona;
- 6) izrađuje izvještaje za potrebe razmatranja od strane Vlade i drugih nadležnih tijela.

Rad Komisije

Član 13

(1) Komisija je dužna da:

- 1) djeluje nezavisno od razvojnih politika industrije ugljovodonika, regulatornih odluka i drugih pitanja koja nijesu u vezi sa dužnostima Komisije iz ovog zakona;

- 2) jasno odredi opseg svojih odgovornosti, kao i odgovornosti operatora u pogledu kontrole nad rizicima od velike nesreće;
- 3) utvrditi politiku, pravila, procese i postupke za temeljnu procjenu izvještaja o velikim opasnostima i drugih dokumenata koji se dostavljaju u skladu s odredbama ovoga zakona i drugih propisa;
- 4) učini dostupnim politike, pravila, procese i postupke za temeljnu procjenu izvještaja o velikim opasnostima i drugih dokumenata koji se dostavljaju u skladu s odredbama ovoga zakona i drugih posebnih propisa, operatorima, a sažetke te dokumentacije da stavi na raspolaganje javnosti;
- 5) prema potrebi sprovodi zajedničke postupke sa drugim državnim organima i institucijama u cilju izvršavanja dužnosti iz ovoga zakona;
- 6) temelji svoju politiku, organizaciju i operativne postupke na načelima transparentnosti, doslednosti, srazmjernosti i objektivnosti.

Član 14

- (1) Komisija može zaključivati formalne ugovore sa odgovarajućim organima država Evropske unije ili drugih država koji su nadležni za poslove sigurnosti i/ili zaštite na radu prilikom izvođenja upstream operacija ili sa drugim prikladnim pravnim licima, ako takva postoje, kako bi se izvršio prenos specijalističkog stručnog znanja koje će pomoći Komisiji u izvršavanju dužnosti iz ovog zakona.
- (2) Organi i pravna lica se ne smatraju prikladnim u smislu stava 1 ovog člana ako njihova objektivnost može biti ugrožena iz razloga sukoba interesa.
- (3) Koncesionari su dužni da na zahtjev Komisije snose troškove Komisije koji nastaju kao posledica izvršavanja dužnosti iz ovog zakona, uključujući i angažovanje stručnjaka, stručnih pravnih lica i organa za pojedine oblasti ako je, po procjeni Komisije, neophodna stručna pomoć.
- (4) Na postupak angažovanja stručnjaka, stručnih pravnih lica i organa iz st. 2 i 3 ovog člana ne primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju javne nabavke.
- (5) Troškovi koncesionara iz stava 3 ovog člana priznaju se kao rashodi po osnovu upstream operacija u smislu odredbi zakona kojim se uređuje porez na ugljovodonike.

GLAVA III SIGURNOST OPERACIJA SA UGLJOVODONICIMA

Planovi i dokumenti

Član 15

- (1) Operator je dužan da dostavi Komisiji sledeću dokumentaciju:
 - 1) politiku operatora za sprečavanje velikih nesreća ili odgovarajući opis te politike u skladu sa članom 25 ovog zakona;

- 2) sistem upravljanja sigurnošću i zaštitom životne sredine, ili odgovarajući opis tog sistema u skladu sa članom 25 ovog zakona;
- 3) u slučaju planiranja proizvodnog postrojenja, obavještenje o programu razvoja i proizvodnje ugljovodonika u skladu sa članom 20 ovog zakona;
- 4) opis sistema nezavisne verifikacije u skladu sa članom 23 ovog zakona;
- 5) izvještaj o velikim opasnostima u skladu sa čl. 16 i 17 ovog zakona;
- 6) u slučaju bitne promjene ili deinstalacije postrojenja, izmjene izvještaja o velikim opasnostima u skladu sa čl. 16 i 17 ovog zakona;
- 7) interni plan reagovanja na vanredni događaj ili odgovarajući opis tog plana u skladu sa članom 18 ovog zakona;
- 8) u slučaju operacija bušenja, obaviještenje o planu bušenja i planu operacija vezanih za bušotinu u skladu sa članom 19 ovog zakona;
- 9) u slučaju koordinisanih upstream operacija, obaviještenje i informacije o tim aktivnostima u skladu sa članom 22 ovog zakona;
- 10) u slučaju postojećeg proizvodnog postrojenja koje se premješta na novu proizvodnu lokaciju na kojoj će se izvoditi upstream operacije, obavještenje o premještaju u skladu sa članom 21 ovog zakona;
- 11) bilo koji drugi relevantni dokument koji zahtijeva Komisija.

(2) Bliži sadržaj planova i dokumenata iz stava 1 ovog člana, način dostavljanja i izmjene dokumenata, kao i druga pitanja od značaja za sadržaj, izmjene, način dostavljanja i razmatranja dokumenata iz stava 1 ovog člana uređuje se propisom Ministarstva nadležnog za poslove istraživanja i proizvodnje ugljovodonika (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Izvještaj o velikim opasnostima za proizvodno postrojenje

Član 16

- (1) Operator je dužan da izradi i dostavi Komisiji na prihvatanje izvještaj o velikim opasnostima za proizvodno postrojenje.
- (2) Operator je dužan da izvještaj iz stava 1 ovog člana dostavi Komisiji najkasnije u isto vrijeme kada i obavještenje o programu razvoja i proizvodnje ugljovodonika.
- (3) Operator je dužan da u odgovarajućim fazama izrade izvještaja o velikim opasnostima za proizvodno postrojenje obavi savjetovanje sa predstavnicima radnika.

- (4) Izvještaj o velikim opasnostima za proizvodno postrojenje može se izraditi za skup postrojenja samo uz prethodno pozitivno mišljenje Komisije.
- (5) Operator je dužan da izvrši izmjene izvještaja o velikim opasnostima u slučaju kada se namjeravaju izvršiti bitne izmjene ili deinstalacija proizvodnog postrojenja i da iste dostavi Komisiji najkasnije:
- 1) u isto vrijeme kada i dostavljanje Upravi plana prestanka aktivnosti proizvodnje i deinstalacije postrojenja iz Zakona o ugljovodonicima, u slučaju deinstalacije postrojenja;
 - 2) 90 dana prije početka izvođenja bitnih izmjena na postrojenju.
- (6) Operator je dužan da na zahtjev Komisije u roku od 10 dana dostavi sve dodatne informacije neophodne za razmatranje izvještaja i izmjena izvještaja iz st. 1, 4 i 5 ovog člana od strane Komisije. Operator je dužan da izvrši sve izmjene izvještaja na koje ukaže Komisija.
- (7) Operator ne može da izvrši bitne izmjene ili deinstalaciju proizvodnog postrojenja prije nego što Komisija prihvati izmijenjeni izvještaj o velikim opasnostima za proizvodno postrojenje.
- (8) Operator je dužan da periodično, najkasnije svake dvije godine ili ranije ako to zatraži Komisija, temeljno preispita izvještaj o velikim opasnostima za proizvodno postrojenje. Operator je dužan da rezultate preispitivanja dostavi Komisiji najkasnije u roku od 10 dana od dana njihovog nastanka.
- (9) Dokumenti koji se dostavljaju Komisiji u skladu sa čl. 18 i 25 ovo zakona su sastavni dio izvještaja o velikim opasnostima iz stava 1 ovog člana.
- (10) Komisija je dužna da izvještaj o velikim opasnostima za proizvodno postrojenje i sve njegove izmjene dostavi nadležnim organima.

Izvještaj o velikim opasnostima za neproizvodno postrojenje

Član 17

- (1) Operator je dužan da izradi i dostavi Komisiji na prihvatanje izvještaj o velikim opasnostima za neproizvodno postrojenje.
- (2) Operator je dužan da izvještaj iz stava 1 ovog člana dostavi Komisiji najkasnije u isto vrijeme kada i obavještenje o planu bušenja i planu operacija vezanih za bušotinu.
- (3) Operator je dužan da u odgovarajućim fazama izrade izvještaja o velikim opasnostima za neproizvodno postrojenje obavi savjetovanje sa predstavnicima radnika.
- (4) Operator je dužan da izvrši izmjene izvještaja o velikim opasnostima u slučaju kada se namjeravaju izvršiti bitne izmjene ili deinstalacija neproizvodnog postrojenja i da iste dostavi Komisiji najkasnije 90 dana prije sprovođenja planiranih upstream operacija.

- (5) Operator je dužan da na zahtjev Komisije u roku od 10 dana dostavi sve dodatne informacije neophodne za razmatranje izvještaja i izmjena izvještaja iz st. 1 i 4 ovog člana od strane Komisije. Operator je dužan da izvrši sve izmjene izvještaja na koje ukaže Komisija.
- (6) Operator ne može da izvrši bitne izmjene ili deinstalaciju neproizvodnog postrojenja prije nego što Komisija prihvati izmijenjeni izvještaj o velikim opasnostima za neproizvodno postrojenje.
- (7) Operator je dužan da periodično, najkasnije svake dvije godine ili ranije ako to zatraži Komisija, temeljno preispita izvještaj o velikim opasnostima za neproizvodno postrojenje. Operator ili vlasnik je dužan da rezultate preispitivanja dostavi Komisiji najkasnije u roku od 10 dana od dana njihovog nastanka.
- (8) Dokumenti koji se dostavljaju u skladu sa čl. 18 i 25 ovog zakona su sastavni dio izvještaja o velikim opasnostima iz stava 1 ovog člana.
- (9) Komisija je dužna da izvještaj o velikim opasnostima za neproizvodno postrojenje i sve njegove izmjene dostavi nadležnim organima.

Interni plan reagovanja na vanredni događaj

Član 18

- (1) Operator je dužan da izradi i dostavi Komisiji na davanje mišljenja interni plan reagovanja na vanredni događaj.
- (2) Operator je dužan da plan iz stava 1 ovog člana dostavi Komisiji najkasnije u isto vrijeme kada i obavještenje o planu bušenja i planu operacija vezanih za bušotinu.
- (3) Prilikom izrade plana iz stava 1 ovog člana mora se voditi računa o poslednjoj procjeni rizika od velike nesreće. Plan uključuje analizu efikasnosti odgovora na izlivanje ugljovodonika.
- (4) U slučaju kada se neproizvodno postrojenje namjerava koristiti za izvođenje operacija bušenja, u internom planu reagovanja na vanredni događaj za postrojenje mora se voditi računa o procjeni rizika koja je sprovedena tokom izrade obavještenja o operacijama bušenja.
- (5) Ako je potrebno izmijeniti interni plan reagovanja na vanredni događaj zbog konkretne prirode bušotine ili lokacije bušenja, operator je dužan da Komisiji dostavi izmijenjen interni plan reagovanja na vanredni događaj ili odgovarajući opis tog plana, kao dopunu odgovorajućeg obavještenja o operacijama bušenja.
- (6) Kada se neproizvodno postrojenje namjerava koristiti za izvođenje koordinisanih upstream operacija, interni plan reagovanja na vanredni događaj se mora izmijeniti kako bi obuhvatio koordinisane upstream operacije. Izmijenjeni plan se dostavlja

Komisiji kao dopuna odgovarajućeg obavještenja o koordinisanim upstream operacijama.

- (7) Operator je dužan da na zahtjev Komisije u roku od 10 dana dostavi sve dodatne informacije neophodne za razmatranje plana i izmjena plana iz st. 1, 4, 5 i 6 ovog člana od strane Komisije. Operator je dužan da izvrši sve izmjene plana na koje ukaže Komisija.
- (8) Operator ne može da izvodi upstream operacije prije nego što Komisija da pozitivno mišljenje na plan ili izmjene plana iz st. 1, 4, 5 i 6 ovog člana.
- (9) Operator je dužan da interni plan reagovanja na vanredni događaj sprovede bez odlaganja kao odgovor na sve iznenadne događaje, velike nesreće ili velike opasnosti.
- (10) Operator je dužan da interni plan reagovanja na vanredni događaj uskladi sa nacionalnim planom reagovanja na vanredni događaj.
- (11) Operator je dužan da interni plan reagovanja na vanredni događaj iz stava 1 ovog dostavi organima uprave nadležnim za poslove zaštite mora od zagađenja sa plovnih objekata i za traganje i spašavanje na moru.

Obavještenje o planu bušenja i planu operacija vezanih za bušotinu

Član 19

- (1) Operator je dužan da najkasnije 45 dana prije početka operacija bušenja izradi i dostavi Komisiji na davanje mišljenja obavještenje o planu bušenja i planu operacija vezanih za bušotinu. Obavještenje uključuje i analizu efikasnosti odgovora na izlivanje ugljovodonika.
- (2) Operator je dužan da na zahtjev Komisije u roku od 10 dana dostavi sve dodatne informacije neophodne za razmatranje obavještenja od strane Komisije. Operator je dužan da izvrši sve izmjene obavještenja na koje ukaže Komisija.
- (3) Ukoliko Komisija ne da pozitivno mišljenje na obavještenje iz stava 1 ovog člana Uprava ne može dati saglasnost za bušenje bušotine u skladu sa Zakonom o ugljovodonicima.
- (4) Operator je dužan da u postupku planiranja obavještenja o planu bušenja i planu operacija vezanih za bušotinu uključi nezavisnu verifikaciju u skladu sa članom 23 ovog zakona. Nezavisna varifikacija se može uključiti i kod planiranja bitnih promjena obavještenja.
- (5) Operator je dužan da obavijesti Komisiju o svim bitnim promjenama dostavljenog obavještenja o planu bušenja i planu operacija vezanih za bušotinu u roku od 24 časa od nastanka promjene.

- (6) U slučaju promjene iz stava 5 ovog člana shodno se primjenjuju odredbe st. 2 i 3 ovog člana.
- (7) Obavještenje iz stava 1 ovog člana dostavlja se kao aneks plana bušenja i plana operacija vezanih za bušotinu iz Zakona o ugljovodnicima i čini njihov sastavni dio.
- (8) Operator je dužan da na sedmičnoj osnovi ili u roku koji odredi Komisija, počevši od dana početka operacija bušenja, dostavlja Komisiji izvještaj o operacijama bušenja.
- (9) Detaljan sadržaj obavještenja iz stava 8 ovog člana utvrđuje se propisom Ministarstva.

Obavještenje o programu razvoja i proizvodnje ugljovodonika **Član 20**

- (1) Operator je dužan da izradi i dostavi Komisiji na davanje mišljenja obavještenje o programu razvoja i proizvodnje ugljovodonika. Obavještenje uključuje i analizu efikasnosti odgovora na izlivanje ugljovodonika.
- (2) Operator je dužan da obavještenje iz stava 1 ovog člana dostavi Komisiji najkasnije u isto vrijeme kada i dostavljanje Upravi programa razvoja i proizvodnje ugljovodonika iz Zakona o ugljovodnicima.
- (3) Operator je dužan da na zahtjev Komisije u roku od 10 dana dostavi sve dodatne informacije neophodne za razmatranje obavještenja od strane Komisije. Operator je dužan da izvrši sve izmjene obavještenja na koje ukaže Komisija, kao i da iste uključi prilikom sačinjavanja izvještaja o velikim opasnostima.
- (4) Ukoliko Komisija ne da pozitivno mišljenje na obavještenje iz stava 1 ovog člana Uprava ne može dati saglasnost na program razvoja i proizvodnje ugljovodonika u skladu sa Zakonom o ugljovodnicima.
- (5) Operator je dužan da u postupku planiranja obavještenja o programu razvoja i proizvodnje, kao i kod bitnih izmjena ovog obavještenja, uključi nezavisnu verifikaciju u skladu sa članom 23 ovog zakona.
- (6) Operator je dužan da obavijesti Komisiju o svim bitnim promjenama dostavljenog obavještenja o programu razvoja i proizvodnje u roku od 24 časa od nastanka promjene.
- (7) U slučaju promjene iz stava 6 ovog člana shodno se primjenjuju st. 3, 4 i 5 ovog člana.
- (8) Obavještenje iz stava 1 ovog člana dostavlja se kao aneks programa razvoja i proizvodnje ugljovodonika iz Zakona o ugljovodnicima i čini njegov sastavni dio.

- (8) Operator je dužan da periodično, najkasnije svake dvije godine ili ranije ako to zatraži Komisija, temeljno preispita obavještenje iz stava 1 ovog člana . Operator je dužan da rezultate preispitivanja dostavi Komisiji najkasnije u roku od 10 dana od dana njihovog nastanka.

Obavještenje o premještanju postrojenja

Član 21

- (1) Operator je dužan da pisanim putem obavijestiti Komisiju, Upravu i organe uprave nadležne za poslove pomorske sigurnosti i sigurnosti pomorske plovidbe najkasnije 60 dana prije predviđenog ulaska ili izlaska postrojenja u područje na kojima Država Crna Gora u skladu s međunarodnim pravom ostvaruje jurisdikciju i suverena prava. Dostavljanje obavještenja ne oslobađa operatora pribavljanja saglasnosti za ulazak ili izlazak postrojenja shodno posebnim zakonima.
- (2) Operator je dužan da obaviještenje o premještanju postrojenja iz člana 15 stav 1 tačka 10 ovog zakona dostavi Komisiji najkasnije 120 dana prije predviđenog premještanja postrojenja.
- (3) Operator je dužan da na zahtjev Komisije u roku od 10 dana dostavi sve dodatne informacije neophodne za razmatranje obavještenja iz stava 2 ovog člana od strane Komisije. Operator je dužan da izvrši sve izmjene obavještenja na koje ukaže Komisija, kao i da iste uključi prilikom sačinjavanja izvještaja o velikim opasnostima.
- (4) Ukoliko Komisija ne da pozitivno mišljenje na obavještenje iz stava 2 ovog člana operator ne može izvršiti premještanje postrojenja.

Obavještenje o koordinisanim upstream operacijama

Član 22

- (1) Operatori i koncesionari koji učestvuju u koordinisanim upstream operacijama su dužni da zajednički izrade i dostave Komisiji na davanje mišljenja obavještenje o koordinisanim upstream operacijama.
- (2) Obavještenje iz stava 1 ovog člana dostavlja se Komisiji najkasnije:
- 1) u slučaju zajedničke proizvodnje, u isto vrijeme kada i dostavljanje Upravi zajedničkog programa razvoja i proizvodnje ugljovodonika iz Zakona o ugljovodonicima;
 - 2) u slučaju koordinisanih upstream operacija koje uključuju operacije bušenja, najkasnije 45 dana prije izvođenja planiranih operacija;
 - 3) u slučaju izvođenja bitnih promjena na postrojenju, najkasnije 90 dana prije planiranog početka izvođenja bitnih promjena;
 - 4) u svim ostalim slučajevima najkasnije 60 dana prije planiranog izvođenja koordinisanih upstream operacija.
- (3) Svi koncesionari koji učestvuju u izvođenju koordinisanih upstream operacija su neograničeno solidarno odgovorni za te operacije. U obavještenju iz stava 1 ovog člana obavezno se navodi operator koji je zadužen za komunikaciju sa Komisijom.

- (4) Operator je dužan da na zahtjev Komisije u roku od 10 dana dostavi sve dodatne informacije neophodne za razmatranje obavještenja o koordinisanim upstream operacijama od strane Komisije. Operator je dužan da izvrši sve izmjene obavještenja na koje ukaže Komisija.
- (5) Ukoliko Komisija ne da pozitivno mišljenje na obavještenje iz stava 1 ovog člana operator ne može da započne izvođenje koordinisanih upstream operacija.
- (6) Operator je dužan da obavijesti Komisiju o svim bitnim promjenama dostavljenog obavještenja o koordinisanim upstream operacijama u roku od 24 časa od nastanka promjene.
- (7) U slučaju promjene iz stava 6 ovog člana shodno se primjenjuju odredbe stave 4 i 5 ovog člana.
- (8) Operator je dužan da na sedmičnoj osnovi ili u roku koji odredi Komisija, počevši od dana početka koordinisanih upstream operacija, dostavlja Komisiji izvještaj o koordinisanim upstream operacijama.
- (9) Detaljan sadržaj obavještenja iz stava 8 ovog člana utvrđuje se propisom Ministarstva.

Nezavisna verifikacija

Član 23

- (1) Operator je dužan da uspostavi i održava sistem nezavisne verifikacije.
- (2) Operator je dužan da opis sistema nezavisne verifikacije uključi u sistem upravljanja sigurnošću i zaštitom životne sredine.
- (3) Rezultati nezavisne verifikacije ne mogu dovesti u pitanje odgovornost operatora za pravilno i sigurno funkcionisanje opreme i sistema koji se provjeravaju putem nezavisne verifikacije.
- (4) Sistem nezavisne verifikacije uspostavlja se za:
 - 1) postrojenja, kako bi se dobila nezavisna potvrda da su elementi kritični za sigurnost i životnu sredinu koji su utvrđeni tokom procjene rizika za postrojenje, kako je to opisano u izvještaju o velikim opasnostima, prikladni i da je raspored provjera i ispitivanja elemenata kritičnih za sigurnost i životnu sredinu prikladan, ažuran i da se primjenjuje kako je planirano;
 - 2) obavještenja o planu bušenja i planu operacija vezanih za bušotinu, kako bi se dobila nezavisna potvrda da su plan bušenja i plan operacija vezanih za bušotinu i mjere nadzora operacija bušenja prikladni za predviđene uslove bušenja u svakom trenutku.
- (5) Operator je dužan da odgovori na savjete nezavisnog verifikatora i da u skladu sa tim savjetima preduzme odgovarajuće mjere.

- (6) Operator je dužan da Komisiji dostavi sve rezultate i preporuke nezavisne verifikacije, kao i evidenciju i opis svih odgovora i mjera koje je preduzeo po preporukama nezavisne verifikacije.
- (7) Operator je dužan da sve rezultate i preporuke nezavisne verifikacije, kao i evidenciju i opis svih odgovora i mjera koje je preduzeo po preporukama nezavisne verifikacije, čuva najmanje šest mjeseci nakon završetka upstream operacija na koje se nezavisna verifikacija odnosi.
- (8) Operator koji planira da izvodi operacije bušenja je dužan da zaključke i primjedbe nezavisne verifikacije, kao i evidenciju i opis svih odgovora i mjera koje je preduzeo po zaključcima i primjedbama nezavisne verifikacije, uključi u obavještenje o planu bušenja i planu operacija vezanih za bušotinu iz člana 18 ovog zakona.
- (9) Sistem nezavisne verifikacije se mora uspostaviti za:
- 1) proizvodno postrojenje, prije dostavljanja Komisiji izvještaja o velikim opasnostima iz člana 16 ovog zakona;
 - 2) za neproizvodno postrojenje, prije dostavljanja Komisiji izvještaja o velikim opasnostima iz člana 17 ovog zakona.

Sadržaj sistema nezavisne verifikacije

Član 24

(1) Sistem nezavisne verifikacije sadrži kao minimum sadrži sledeće:

- 1) izjavu operatera ili vlasnika, datu nakon razmatranja izvještaja nezavisnog verifikatora, da su popis elemenata kritičnih za sigurnost i sistem njihovog održavanja, kako je to navedeno u izvještaju o velikim opasnostima, prikladni ili da će biti prikladni;
- 2) opis sistema nezavisne verifikacije koji uključuje opis načina odabira nezavisnih verifikatora, kao i načina verifikacije da li su elementi kritični za sigurnost i životnu sredinu, kao i svi navedeni pogoni u sistemu, održavani i u dobrom stanju;
- 3) opis načina verifikacije iz tačke 2 ovog stava, koji uključuje pojedinosti o načelima koja će se primjenjivati za izvršavanje funkcija u okviru sistema i za redovno preispitivanje sistema tokom čitavog životnog ciklusa postrojenja, što uključuje:
 - ispitivanje i testiranje elemenata kritičnih za sigurnost i životnu od strane nezavisnih i sposobnih verifikatora;
 - provjeru projektovanja, normi, sertifikata ili drugih sistema provjere usklađenosti elemenata koji su kritični za sigurnost i životnu sredinu;
 - pregled operacija koje su u toku;
 - izvještavanje o bilo kojim slučajevima neusklađenosti;
 - korektivne radnje koje preduzima operater ili vlasnik.

Uslovi koje mora da ispunjava nezavisni verifikator

Član 25

- (1) Nezavisni verifikator je dužan da ispunjava, u odnosu na operatora i vlasnika, sledeće uslove:
- 1) nezavisnom verifikatoru funkcija ne nameće obavezu da razmotri bilo koju aspekt elemenata kritičnih za sigurnost i životnu sredinu, niti bilo koji dio postrojenja, bušotine ili plana bušenja i plana operacija vezanih za bušotinu, u kojem je nezavisni verifikator već učestvovao prije aktivnosti verifikacije ili u slučaju kada bi objektivnost nezavisnog verifikatora mogla biti dovedena u pitanje;
 - 2) nezavisni verifikator je dovoljno nezavistan u odnosu na sistem upravljanja koji je odgovoran ili je bio odgovoran za bilo koji aspekt sastavnog dijela koji je obuhvaćen sistemom nezavisne verifikacije ili pregleda bušotine, kako bi se osigurala objektivnost u izvršavanju dužnosti nezavisnog verifikatora u okviru sistema.
- (2) Nezavisni verifikator je dužan da ispunjava, u odnosu na postrojenje ili bušotinu, sledeće uslove:
- 1) da posjeduje prikladnu tehničku sposobnost, uključujući prema potrebi i dovoljan broj prikladno kvalifikovanog i iskusnog osoblja koje ispunjava uslove iz stava 1 ovog člana ;
 - 2) da su u sistemu za nezavisnu verifikaciju uspostavljena prikladna rješenja za protok informacija između operatera ili vlasnika i nezavisnog verifikatora;
 - 3) da je nezavisni verifikator dobio prikladna ovlašćenja za efikasno izvršavanje funkcija.
- (3) Operator ili zavisno od slučaja vlasnik su dužni da obavještavaju nezavisnog verifikatora o bitnim promjenama radi dalje verifikacije u skladu sa sistemom nezavisne verifikacije,
- (4) Operator ili zavisno od slučaja vlasnik su dužni da rezultati dalje verifikacije iz stave 3 ovog člana dostave Komisiji.

Nadležnosti Komisije

Član 26

- (1) Komisija može:

- 1) zatražiti inspekcijski nadzor bilo kojeg postrojenja ili povezane infrastrukture, odnosno inspekcijski nadzor nad bilo kojom upstream operacijom ako smatra da mjere, koje su predložene u: izvještaju o velikim opasnostima za sprečavanje ili ograničavanje posledica velikih nesreća; ili obavještenju o planu bušenja i planu operacija vezanih za bušotinu; ili obavještenju o programu ravoja i proizvodnje ugljovodonika; ili obavještenju o premještanju postrojenja; ili obavještenju o koordinisanim upstream operacijama, kao i u drugim dokumentima koji su dostavljaju u skladu s odredbama ovoga zakona, nijesu dovoljne za ispunjavanje zahtjeva koji su određeni ovim zakonom;

- 2) u izuzetnim situacijama, kada smatra da sigurnost i zaštita životne sredine nijesu ugroženi, skratiti vremenski razmak dostavljanja izvještaja o velikim opasnostima ili drugih dokumenata koji se dostavljaju Komisiji u skladu sa odredbama ovog zakona;
- 3) zahtijevati od operatora da preduzme sve prikladne mjere koje Komisija smatra potrebnim kako bi se spriječile velike nesreće tokom izvođenja upstream operacija;
- 4) kontrolisati, u skladu sa članom 5 stav 7 ovog zakona, da li operator ispunjava zahtjeve iz ovoga zakona. U slučaju ako se utvrdi da operator više nije sposoban da ispunjava zahtjeve i uslove iz ovog zakona, Komisija može preduzeti odgovarajuće mjere kako bi se osigurala kontinuirana sigurnost upstream operacija;
- 5) zahtijevati poboljšanja ili prema potrebi zahtijevati zabranu izvođenja upstream operacija, zabranu rada postrojenja ili povezane infrastrukture, ili zahtijevati zabranu rada ili zamjenu operatora, ako rezultati inspekcijskog nadzora ili rezultati periodičnog ispitivanja i kontrole operatora i dokumentacije koju Komisiji dostavlja operator u skladu sa odredbama ovog zakona pokažu da postoji razumna zabrinutost u pogledu sigurnosti upstream operacija ili postrojenja.

Politika za sprečavanje velikih nesreća

Član 27

- (1) Operator je dužan da izradi i dostavi Komisiji politiku za sprečavanje velikih nesreća ili odgovarajući opis te politike.
- (2) Operator je dužan da politiku za sprečavanje velikih nesreća iz stava 1 ovog člana primjenjuje tokom čitavog vijeka trajanja upstream operacija, što uključuje uspostavljanje odgovarajućih režima praćenja, kako bi se osiguralo efikasno sprovođenje te politike.
- (3) Politika operatora za sprečavanje velikih nesreća mora voditi računa o primarnoj odgovornosti operatora za, između ostalog, nadzor nad rizicima od velike nesreće koji proizilaze iz izvođenja upstream operacija, te za trajno poboljšanje nadzora nad tim rizicima, kako bi u svakom trenutku bio osiguran visok nivo zaštite.
- (4) Ukoliko politika operatora za sprečavanje velikih nesreća za operacije bušenja nije dostavljena, ista mora biti dostavljena zajedno sa obavještenjem o planu bušenja i planu operacija vezanih za bušotinu.
- (5) Operator je dužan da izradi i dostavi Komisiji sistem upravljanja sigurnošću i zaštitom životne sredine, koji uključuje opis:
 - 1) organizacionih rješenja za nadzor nad velikim opasnostima;
 - 2) rješenja za izradu i dostavljanje izvještaja o velikim opasnostima, te prema potrebi drugih dokumenata u skladu sa ovom zakonom; i
 - 3) sistema nezavisne verifikacije koji su uspostavljeni u skladu sa članom 23 ovog zakona.

(6) Operator je dužan da uspostavi mehanizme za efikasno tripartitno savjetovanje sa predstavnicima radnika. Opis sistema tripartitnog savjetovanja je sastavni dio politike za sprečavanje velikih nesreća.

(7) Operator je dužan da se prilikom izrade politike za sprečavanje velikih nesreća i sistema upravljanja sigurnošću i zaštitom životne sredine pridržava sledećih uslova:

- 1) politika operatora za sprečavanje velikih nesreća se izrađuje u pisanom obliku i utvrđuje opšte ciljeve i mjere nadzora nad rizikom od velike nesreće, te kako će se ti ciljevi postići a mjere sprovoditi;
- 2) sistem upravljanja sigurnošću i životnom sredinom se mora integrisati u opšti sistem upravljanja operatera i mora uključiti organizacionu strukturu, odgovornosti, prakse, postupke, procese i resurse za utvrđivanje i sprovođenje politike operatora i vlasnika za sprečavanje velikih nesreća.

(8) Operator je dužan da izradi i održava potpun popis opreme za reagovanje na vanredni događaj koja se odnosi na njihove upstream operacije.

(9) Koncesionar je dužan da uz savjetovanje sa Komisijom i koristeći razmjenu znanja i informacija, u skladu sa članom 35 ovog zakona, izradi i reviduje norme i smjernice za najbolje prakse koje se odnose na nadzor velikih opasnosti tokom cijelog životnog ciklusa upstream operacija.

(10) U slučaju kada izvođenje upstream operacija predstavlja neposrednu opasnost za zdravlje ljudi ili značajno povećavaju rizik od velike nesreće, operator je dužan da preduzme prikladne mjere koje prema potrebi mogu uključivati obustavljanje predmetnih upstream operacija dok opasnost ili rizik ne budu pod odgovarajućom kontrolom.

(11) U slučaju iz stava 10 ovog člana operator je dužan da pisanim putem obavijestiti Komisiju najkasnije 24 sata nakon što preduzme prikladne mjere.

(12) Operator je dužan da prema potrebi preduzme prikladne mjere u skladu sa ovom zakonom za korišćenje tehničkih sredstava ili postupaka kojima će se poboljšati pouzdanost prikupljanja i bilježenja relevantnih podataka i spriječiti moguće manipulacije tim podacima.

(13) Bliži sadržaj informacija iz stava 9 ovog člana i drugih pitanja koji se odnose na prioritete u saradnji između operatera i vlasnika i Komisije utvrđuju se propisom Ministarstva.

Prekogranično informisanje

Član 28

- (1) Privredna društva koja su registrovana u Crnoj Gori a koja upstream operacije, u svojstvu operatora ili koncesionara, samostalno ili putem svojih zavisnih lica, izvode u drugim državama, su dužna da na zahtjev izvijeste Komisiju o okolnostima velikih nesreća u kojima su bili uključeni.
- (2) U zahtjevu Komisije iz stava 1 ovog člana se navode pojedinosti o zahtijevanim informacijama.
- (3) Dobijene informacije se razmjenjuju u skladu sa članom 35 ovog zakona.

Usklađenost sa zahtjevima za sprečavanje velikih nesreća

Član 29

- (1) Operator je dužan da postupa u skladu sa mjerama koje su utvrđene u izvještaju o velikim opasnostima i u planovima navedenim u obavještenjima koja se dostavljaju u skladu s odredbama ovog zakona.
- (2) Operator je dužan da Komisiji ili bilo kojim drugim licima koja djeluju u skladu sa instrukcijama Komisije, odnosno nadležnim organima i njihovim predstavnicima omogući prevoz do ili sa postrojenja ili plovila povezanog sa upstream operacijama, što uključuje prevoz njihove opreme, u bilo koje razumno vrijeme, te da im omogući smještaj, obroke i druge potrebe povezane sa obilascima postrojenja, kako bi se Komisiji ili drugim nadležnim organima omogućio nadzor, uključujući inspekcije, istrage i sprovođenje odredbi ovog zakona.
- (3) Komisija je dužna da u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu uredbe Vlade iz člana 11 ovog zakona, izradi godišnje planove efikasnog nadzora velikih opasnosti koji se temelje na upravljanju rizicima, pri čemu se posebno vodi računa o usklađenosti sa izvještajem o velikim opasnostima i drugim dokumentima koji se dostavljaju u skladu sa odredbama ovog zakona. Efikasnost planova redovno se preispituje, a Komisija je dužna preduzeti sve potrebne mjere za njihovo poboljšanje.

Povjerljivo izvještavanje

Član 30

- (1) Komisija je dužna da u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu uredbe Vlade iz člana 11 ovog zakona uspostavi mehanizme:
 - 1) za povjerljivo prijavljivanje iz bilo kojeg izvora o zabrinutostima u pogledu sigurnosti i životne sredine vezano za upstream operacije; i
 - 2) za istragu po prijavi iz tačke 1, pri čemu se mora čuvati povjerljivim identitet lica koje vrši prijavu.
- (2) Mehanizmi iz stava 1 ovog člana objavljuju se na internet stranici Komisije.

- (3) Operator je dužan da svoje zaposlene i izvođače upozna sa mehanizmima iz stava 1 ovog člana.

Razmjena informacija

Član 31

- (1) Operator je dužan da redovno i bez odlaganja informiše Komisiju i druge nadležne organe o svim bitnim događajima koji mogu imati ili se može posumnjati da mogu imati uticaja na sigurnost upstream operacija, zaštitu osoba, imovine i životne sredine.
- (2) Informacije iz stava 1 ovog člana moraju da se dostave blagovremeno i bez odlaganja, kako bi Komisija i drugi nadležni organi mogli da na vrijeme preduzmu odgovarajuće mjere.
- (2) Minimum informacija koje je operator dužan da dostavi Komisiji i drugim nadležnim organima, kao i sadržaj i format tih informacija utvrđuje se propisom Ministarstva.

Transparentnost

Član 32

- (1) Komisija je dužna da javnosti stavi na raspolaganje informacije iz člana 29 ovog zakona.
- (2) Informacije iz stava 1 ovog člana stavljaju se na raspolaganje javnosti do kraja aprila tekuće godine za prethodnu godinu na internet stranici Komisije.

Izveštavanje o uticaju na sigurnost i životnu sredinu

Član 33

- (1) Komisija je dužna da Komisiji Evropske unije dostavi sledeće informacije:
- 1) broj, starost i lokaciju postrojenja;
 - 2) broj i vrstu sprovedenih inspekcijskih nadzora i istraga i radnji koje su u vezi sa tim naložene;
 - 3) podatke o nesrećama u skladu članom 29 ovog zakona;
 - 4) velike promjene regulatornog okvira koji se odnosi na upstream operacije;
 - 5) uspešnost upstream operacija u odnosu na sprečavanje velikih nesreća i ograničavanje posledica velikih nesreća koje se ipak dogode.

Istraga nakon velike nesreće

Član 34

- (1) Komisija može pokrenuti temeljnu istragu velikih nesreća.

- (2) Istraga iz stava 1 ovog člana se sprovodi radi prikupljanja dokaza i podataka u svrhu analize velikih nesreća radi utvrđivanja njihovih uzroka, te osiguranja blagovremenog i tačnog izvještavanja o rezultatima istrage i predlozima za poboljšanje stanja.
- (3) Sprovođenje istrage iz stava 1 ovog člana:
- 1) mora biti nezavisno u odnosu na krivične ili druge paralelne istrage koje se sprovode da bi se utvrdila odgovornost ili pripisala krivica;
 - 2) ne smije biti spriječeno, obustavljeno ili odgođeno zbog istraga navedenih u tački 1 ovog stava ili bilo kojeg drugog razloga.
- (4) Komisija je dužna da sažetak rezultata sprovedene istrage iz stava 1 ovog člana dostaviti Komisiji Evropske unije na kraju istrage.
- (5) Komisija je dužna da stavi na raspolaganje javnosti rezultate istrage koji nijesu povjerljivi.
- (6) Rezultati iz stava 5 ovog člana stavljaju se na raspolaganje javnosti objavljivanjem na internet stranici Komisije u roku od 30 dana od dana izrade.
- (7) Komisija i organi državne uprave su dužni primijeniti sve preporuke iz istrage koje su u njihovoj nadležnosti.

Međunarodna saradnja

Član 35

- (1) Komisija je dužna da redovno razmjenjuje znanja, informacije i iskustva sa drugim nadležnim tijelima na međunarodnom i na nivou Evropske unije, uključujući i učešće u savjetovanjima o primjeni relevantnog nacionalnog zakonodavstva i zakonodavstva Evropske unije sa industrijom, drugim zainteresovanim stranama i Komsijom Evropske unije.
- (2) Znanje, informacije i iskustva koja se razmjenjuju u skladu sa stavom 1 ovog člana posebno se odnose na djelovanje mjera za upravljanje rizicima, sprečavanje velikih nesreća, provjeru usklađenosti i odgovor na vanredni događaj u vezi sa upstream operacijama.
- (3) Komisija je dužna učestvovati u određivanju jasnih zajedničkih prioriteta za izradu i ažuriranje normi i smjernica kako bi se utvrdile najbolje prakse u upstream operacijama, te omogućilo njihovo sprovođenje i dosledna primjena.

Zahtjevi za interne planove reagovanja na vanredni događaj

Član 36

- (1) Operator je dužan da interni plan reagovanja na vanredni događaj:

- 1) sprovodi bez odlaganja kao odgovor na sve velike nesreće ili situacije u kojima postoji neposredan rizik od velike nesreće; i
 - 2) uskladi sa nacionalnim planom reagovanja na vanredni događaj iz člana 35 ovog zakona.
- (2) Operator je dužan da održava odgovarajuću opremu i stručno znanje za interni plan reagovanja na vanredni događaj, kako bi ta oprema i stručno znanje bili dostupni u svakom trenutku, te da ih prema potrebi stavi na raspolaganje državnim organima koji su odgovorni za sprovođenje nacionalnog plana reagovanja na vanredni događaj.
- (3) Operator je dužan da interni plan reagovanja na vanredni događaj ažurira kod svake bitne promjene izvještaja o velikim opasnostima ili obavještenja koje se dostavljaju u skladu sa članom 15 ovog zakona, kao i u slučaju bitne promjene nacionalnog plana reagovanja na vanredni događaj.
- (4) Operator je dužan da sve izmjene internog plana reagovanja na vanredni događaj dostavi Komisiji u skladu sa članom 18 ovog zakona i da obavijesti državne organe nadležne za sprovođenje nacionalnog plana reagovanja na vanredni događaj.
- (5) Operator je dužan da interni plan reagovanja na vanredni događaj integriše sa drugim mjerama koje se odnose na zaštitu i spašavanje osoba sa ugroženog postrojenja, kako bi se osigurale dobre mogućnosti za sigurnost i preživljavanje osoba.

Nacionalni plan reagovanja na vanredni događaj

Član 37

- (1) Nacionalni plan reagovanja na vanredni događaj obuhvata sva upstream postrojenja i povezanu infrastrukturu u podmorju Crne Gore koja može biti pogođena vanrednim događajem.
- (2) Pod nacionalnim planom reagovanja na vanredni događaj iz stava 1 ovog člana smatraju se nacionalni planovi koje donosi Vlada u skladu sa zakonima kojima se uređuje zaštita mora od zagađivanja sa plovnih objekata i traganje i spašavanje na moru.
- (3) Planovi iz stava 2 ovog člana primjenjuju se u postupku reagovanja na velike nesreće koje nastaju tokom izvođenja upstream operacija u podmorju Crne Gore.
- (4) Nacionalnim planovima iz stava 2 ovog člana određuje se uloga i finansijske obaveze koncesionara i operatora.
- (5) Nacionalni planovi iz stava 2 ovog člana izrađuju se u saradnji sa relevantnim operatorima, te prema potrebi drugim koncesionarima i Komisijom, pri čemu se vodi računa o najnovijoj verziji internih planova reagovanja na vanredni događaj za postojeća ili planirana postrojenja ili povezanu infrastrukturu.

- (6) Nacionalni planovi iz stava 2 ovog člana izrađuju se koristeći sve resurse koji su operatoru dostupni kako je to opisano u planu internog reagovanja na vanredni događaj, kao i bilo koje dodatne resurse koji su na raspolaganju državi.
- (7) Nacionalni planovi iz stava 2 ovog člana stavljaju na uvid Komisiji Evropske unije, drugim susjednim državama koje bi mogle biti pogođene vanrednim događajem i javnosti.
- (8) Informacije iz objavljenih nacionalnih planova reagovanja iz stava 2 ovog člana ne smiju predstavljati rizik za sigurnost i bezbjednost postrojenja i njihovu upotrebu, niti predstavljati rizik za ekonomske interese koncedenta i ličnu bezbjednost osoba zaduženih za sprovođenje planova.
- (8) Organ uprave nadležan za poslove zaštite mora od zagađenja sa plovnih objekata i traganje i spašavanje na moru je dužan da preduzme prikladne mjere kako bi se osigurao visok stepen kompatibilnosti i interoperabilnosti opreme i stručnog znanja za odgovor na vanredni događaj između više država u zoni Jadranskog mora, te prema potrebi i izvan ove zone, u skladu sa međunarodnim ugovorima i konvencijama čija je Crna Gora potpisnica. Država će podsticati upstream industriju na razvoj kompatibilne i interoperabilne opreme i ugovornih usluga za odgovor na vanredni događaj.
- (9) Organ uprave nadležan za poslove zaštite mora od zagađenja sa plovnih objekata i traganje i spašavanje na moru vodi evidenciju o opremi i uslugama za vanredni događaj. Ta evidencija je dostupna, na osnovu reciprociteta, i drugim susjednim državama u kojima bi se mogao desiti vanredan događaj kao i Komisiji Evropske unije...
- (10) Operator je dužan da, u saradnji sa nadležnim državnim organima, redovno ispituje svoju pripravnost za efikasan odgovor na velike nesreće.
- (11) Organ uprave nadležan za poslove zaštite mora od zagađenja sa plovnih objekata i traganje i spašavanje na moru je dužan da, na bazi reciprociteta, izradi scenario saradnje sa susjednim državama za slučaj vanrednog događaja koji bi mogao imati prekogranični uticaj.
- (12) Minimum sadržaja nacionalnog plana reagovanja na vanredni događaj iz stava 1 ovog člana utvrđuje se propisom ministarstva nadležnog za poslove zaštite mora od zagađenja sa plovnih objekata i traganje i spašavanje na moru.
- (13) Sadržaj i način vođenja evidencije iz stava 9 ovog člana utvrđuje se propisom ministarstva nadležnog za poslove zaštite mora od zagađenja sa plovnih objekata i traganje i spašavanje na moru.

Odgovor na vanredni događaj

Član 38

- (1) Operator je dužan da bez odlaganja obavijesti nadležne državne organe o velikoj nesreći ili o situaciji u kojoj postoji neposredan rizik od velike nesreće..

- (2) Obavještenje iz stava 1 ovog člana kao minimum sadrži informacije o okolnostima velike nesreće, uključujući, ako je moguće, izvor, mogući uticaj na životnu sredinu i moguće velike posledice.
- (3) Operator je dužan da u slučaju velike nesreće preduzme sve prikladne mjere kako bi se spriječila eskalacija nesreće i ograničile njene posljedice.
- (4) Tokom odgovora na vanredni događaj nadležni državni organi prikupljaju potrebne informacije za potrebe sprovođenja istrage iz člana 32 ovog zakona.

INSPEKCIJSKI NADZOR

Inspeksijski nadzor

Član 39

(2) Inspeksijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši inspektor za sigurnost operacija sa ugljovodonicimau skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje inspeksijski nadzor.

Prava i dužnosti inspektora

Član 40

(1) U vršenju poslova inspeksijskog nadzora, inspektor za ugljovodonike naročito kontroliše:

- 1) usklađenosti operatera i vlasnika sa uslovima i zahtjevima ovog zakona;
- 2) da li operator preduzima sve prikladne mjere kako bi se spriječile velike nesreće tokom izvođenja upstream operacija;
- 3) da li je određena zaštitna zona oko postrojenja;
- 4) da li je operator dostavio Komisiji planove i dokumentaciju iz člana 15 ovog zakona;
- 5) da li je operator izradio i dostavio Komisiji izvještaj o velikim opasnostima za proizvodno ili neproizvodno postrojenje; da li je u postupku izrade izvještaja izvršeno savjetovanje sa predstavnicima radnika; da li su izvršene izmjene izvještaja i da li su dostavljene u roku Komisiji; da li su u roku dostavljene sve dodatne informacije neophodne za razmatranje izvještaja i izmjena izvještaja od strane Komisije; da li su izvršene sve izmjene izvještaja na koje ukaže Komisija; da li se vrši periodično preispitivanje izvještaja i da li se izvještaji o preispitivanju dostavljaju Komisiji;
- 6) da li je operator izradio i u roku dostavio Komisiji inerni plan reagovanja na vanredni događaj; da li su izvršene izmjene plana i da li su dostavljene u roku Komisiji; da li su u roku dostavljene sve dodatne informacije neophodne za razmatranje plana i izmjena plana od strane Komisije; da li su izvršene sve izmjene plana na koje ukaže Komisija; da li se upstream operacije izvode bez saglasnosti Uprave na plan; da li se plan primjenjuje u slučajevima vanrednih događaja, svih velikih nesreća ili u situacijama u kojima postoji neposredan rizik od velike nesreće; da li je operator usaglasio plan sa nacionalnim planom reagovanja na vanredni događaj; da li je plan dostavljen državnim organima koji su odgovorni za sprovođenje nacionalnog plana reagovanja na vanredni događaj;

- 7) da li je operator dostavio Komisiji: obavještenje o: planu bušenja i planu operacija vezanih za bušotinu; programu razvoja i proizvodnje ugljovodonike; koordinisanim upstream operacijama; da li su izmjene tih obavještenja dostavljene u roku Komisiji; da li su u roku dostavljene sve dodatne informacije neophodne za razmatranje tih obavještenja i izmjena obavještenja od strane Komisije; da li je operator izvršio sve izmjene tih obavještenja na koje ukaže Komisija; da li je u postupku planiranja tih obavještenja, kao bitnih promjena obavještenja, uključena nezavisna verifikacija; da li se operacije izvode bez saglasnosti Komisije na ta obavještenje; da li se Komisiji dostavljaju izvještaji o operacijama bušenja i koordinisanim upstream operacijama; da li se vrši periodično preispitivanje obavještenja o programu razvoja i proizvodnje ugljovodonika;
- 8) da li je operator pisanim putem u roku obavijestio Komisiji i državne organe nadležan za poslove pomorske sigurnosti ili sigurnosti pomorske plovidbe o ulasku ili izlasku postrojenja u područje na kojima Država Crna Gora u skladu s međunarodnim pravom ostvaruje jurisdikciju i suverena prava; da li je Komisiji dostavljeno obavještenje o premještanju postrojenja; da li su u roku dostavljene sve dodatne informacije neophodne za razmatranje obavještenja od strane Komisije; da li je operator izvršio sve izmjene obavještenja na koje ukaže Komisija i da li su iste uključene u izvještaj o velikim opasnostima; da li je izvršeno premještanje postrojenja bez saglasnosti Komisije na obavještenje;
- 9) da li je operator uspostavio i da li održava sistem nezavisne verifikacije, kao i da li je opis sistema nezavisne verifikacije dostavljen Komisiji; da li je opis sistema nezavisne verifikacije uključen u sistem upravljanja sigurnošću i zaštitom životne sredine; da li je operator odgovorio na savjete nezavisnog verifikatora i da li je skladu sa tim savjetima preduzeo odgovarajuće mjere; da li su Komisiji dostavljeni svi rezultati i preporuke nezavisne verifikacije kao i evidencija i opis svih odgovora i mjera koje su preduzeete po preporukama nezavisne verifikacije; da li se čuvaju preporuke nezavisne verifikacije; da li su preporuke nezavisne verifikacije uključene u obavještenje o planu bušenja i planu operacija vezanih za bušotinu; da li je u roku uspostavljen sistem nezavisne verifikacije za proizvodno i neproizvodno postrojenje;
- 10) da li je operator izradio i u roku dostavio Komisiji politiku za sprečavanje velikih nesreća ili odgovarajući opis te politike, kao i da li se politika primjenjuje tokom čitavog vijeka trajanja upstream operacija; da li su uspostavljeni mehanizmi za tripartitno savjetovanje i da li postoji opis tih mehanizama; da li se operator prilikom izrade politike za sprečavanje velikih nesreća i sistema upravljanja sigurnošću i životnom sredinom pridržavao propisanih uslova; da li operator preduzeo prikladne mjere prilikom izvođenja upstream operacija koje predstavljaju neposrednu opasnost za zdravlje ljudi ili značajno povećavaju rizik od velike nesreće, kao i da li je o tome u roku obavijestio Komisiju; da li je operator preduzeo prema potrebi prikladne mjere u skladu sa korišćenje tehničkih sredstava ili postupaka kojima će se poboljšati pouzdanost prikupljanja i bilježenja relevantnih podataka i spriječiti moguće manipulacije tim podacima;
- 11) da li privredna društva dostavljaju Komisiji podatke u skladu sa članom 28 ovog zakona;
- 12) da li operator postupa u skladu sa mjerama koje su utvrđene u izvještaju o velikim opasnostima i u planovima navedenim u obavještenjima koja se dostavljaju u skladu sa odredbama ovog zakona;

- 13) da li je operator upoznao svoje zaposlene i izvođače o mehanizmima za povjerljivo izvještavanje;
- 14) da li operator redovno i bez odlaganja informiše Komisiju i druge nadležne organa o svim bitnim događajima koji mogu imati ili se može posumljati da mogu imati uticaja na sigurnost upstream operacija, zaštitu lica, imovine i životne sredine;
- 15) da li operator održava odgovarajuću opremu i stručno znanje za interni plan reagovanja na vanredni događaj i da li ih je stavio na raspolaganje državnim organima koji su odgovorni za sprovođenje nacionalnog plana reagovanja na vanredni događaj.
- 16) da li operator ažurira interni plan reagovanj na vanredni događaj kod svake bitne promjene izvještaja o velikim opasnostima ili obavještenja koje se dostavljaju u skladu sa članom 15 ovog zakona, kao il u slučaju bitne promjene nacionalnog plana reagovanja na vanredni događaj;
- 17) da li je operator obavijestio nadležne državne organe o velikoj nesreći ili o situaciji u kojoj postoji neposredan rizik od velike nesreće;
- 18) da li je operator u slučaju velike nesreće preduzeo sve prikladne mjere kako bi spriječio eskalaciju nesreće i ograničio njene posljedice.

(2) U vršenju inspekcijskog nadzora, pored ovlašćenja utvrđenih zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor, inspektor za sigurnost operacija sa ugljovodonicimaje ovlašćen da:

- 1) izvrši inspekcijski nadzor nad koncesionarom, operatorom i bilo kojim subjektom koji direktno ili indirektno učestvuje u izvođenju upstream operacija;
- 2) izvrši inspekcijski nadzor bilo kojeg postrojenja ili povezane infrastrukture, odnosno inspekcijski nadzor nad bilo kojom upstream operacijom;
- 3) naložiti poboljšanja ili prema potrebi izvršiti zabranu izvođenja upstream operacija, zabranu rada operatora, postrojenja ili povezane infrastrukture.

(3) Inspektor ne može da izrađuje ili da učestvuje u izradi planova i dokumentacije iz člana 15 ovog zakona i da vrši stručni nadzor nad izvođenjem upstream operacija nad kojima vrši inspekcijski nadzor.

Kaznene odredbe

Član 41

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 eura do 40.000 eura kazniće se za prekršaj operator, ako:

- 1) ne uskladi svoje aktivnosti sa uslovima i zahtjevima ovog zakona;
- 2) ne preduzme sve prikladne mjere kako bi se spriječile velike nesreće tokom izvođenja upstream operacija (član 4);
- 3) odbije zahtjev Komisije da snosi troškove Komisije koji nastaju kao posledica izvršavanja dužnosti iz ovog zakona, uključujući i angažovanje stručnjaka, stručnih pravnih lica i organa za pojedine oblasti ako je, po procjeni Komisije, neophodna stručna pomoć (član 14 stav 3)
- 4) ne dostavi Komisiji planove i dokumentaciju iz ovog zakona (član 15);

- 5) ne izadi ili u roku ne dostavi Komisiji izvještaj o velikim opasnostima za proizvodno postrojenje (član 16 st. 1 i 2);
- 6) u postupku izrade izvještaja o velikim opasnostima za proizvodno postrojenje ne izvrši savjetovanje sa predstavnicima radnika (član 16 stav 3);
- 7) sačini izvještaj o velikim opasnostima za proizvodno postrojenje za skup postrojenja bez prethodnog pozitivnog mišljenje Komisije (član 16 stav 4);
- 8) ne izvrši ili u roku ne dostavi Komisiji izmjene izvještaja o velikim opasnostima u slučaju kada se namjeravaju izvršiti bitne izmjene ili deinstalacija proizvodnog postrojenja (član 16 stav 5);
- 9) ne dostavi Komisiji sve dodatne informacije neophodne za razmatranje izvještaja i izmjena izvještaja o velikim opasnostima za proizvodno postrojenje od strane Komisije (član 16 stav 6);
- 10) ne izvrši sve izmjene izvještaja o velikim opasnostima za proizvodno postrojenje na koje ukaže Komisija (član 16 stav 6);
- 11) izvrši bitne izmjene ili deinstalaciju proizvodnog postrojenja prije nego što Komisija prihvati izmjenjeni izvještaj o velikim opasnostima za proizvodno postrojenje (član 16 stav 7);
- 12) ne vrši temeljno preispitivanje izvještaja o velikim opasnostima za proizvodno postrojenje ili ako rezultate ispitivanja u roku ne dostavi Komisiji (član 16 stav 8);
- 13) ne izadi ili u roku ne dostavi Komisiji izvještaj o velikim opasnostima za neproizvodno postrojenje (član 17 st. 1 i 2);
- 14) u postupku izrade izvještaja o velikim opasnostima za neproizvodno postrojenje ne izvrši savjetovanje sa predstavnicima radnika (član 17 stav 3);
- 15) ne izvrši ili u roku ne dostavi Komisiji izmjene izvještaja o velikim opasnostima u slučaju kada se namjeravaju izvršiti bitne izmjene ili deinstalacija neproizvodnog postrojenja (član 17 stav 4);
- 16) ne dostavi Komisiji sve dodatne informacije neophodne za razmatranje izvještaja i izmjena izvještaja o velikim opasnostima za neproizvodno postrojenje od strane Komisije (član 17 stav 5);
- 17) ne izvrši sve izmjene izvještaja o velikim opasnostima za neproizvodno postrojenje na koje ukaže Komisija (član 17 stav 5);
- 18) izvrši bitne izmjene ili deinstalaciju neproizvodnog postrojenja prije nego što Komisija prihvati izmjenjeni izvještaj o velikim opasnostima za neproizvodno postrojenje (član 17 stav 6);
- 19) ne vrši temeljno preispitivanje izvještaja o velikim opasnostima za neproizvodno postrojenje ili ako rezultate ispitivanja u roku ne dostavi Komisiji (član 17 stav 7);
- 20) ne izradi ili u roku ne dostavi Komisiji interni plan reagovanja na vanredni događaj (član 18 st. 1 i 2);
- 21) prilikom izrade internog plana reagovanja na vanredni događaj ne vodi računa o posljednjoj procjeni rizika od velike nesreće ili ne uključi u plan analizu efikasnosti odgovora na izlivanje ugljovodonika (član 18 stav 3);
- 22) ne vodi računa o procjeni rizika koja je sprovedena tokom izrade obavještenja o operacijama bušenja u internom planu reagovanja na vanredni događaj za postrojenje, u slučaju kada se neproizvodno postrojenje namjerava koristiti za izvođenje operacija bušenja (član 18 stav 4);
- 23) ne dostavi Komisiji izmjenjen interni plan reagovanja na vanredni događaj ili odgovarajući opis toga plana, kao dopunu odgovorajućeg obavještenja o operacijama bušenja, ako je to potrebno zbog konkretne prirode bušotine ili lokacije bušenja (član 18 stav 5);

- 24)ne dostavi izmjenjen interni plan reagovanja vanredni događaj, kao dopunu odgovarajućeg obavještenja o koordinisanim upstream operacijama, u slučaju kada se neproizvodno postrojenje namjerava koristiti za izvođenje koordinisanih upstream operacija (član 18 stav 6);
- 25)ne dostavi Komisiji sve informacije neophodne za razmatranje internog plana ili izmjena internog plana reagovanja vanredni događaj (član 18 stav 7);
- 26)ne izvrši sve izmjene internog plana reagovanja vanredni događaj na koje ukaže Komisija (član 18 stav 7);
- 27)izvodi upstream operacije bez prethodnog pozitivnog mišljenja Komisije na interni plan reagovanja vanredni događaj (član 18 stav 8);
- 28)ne sprovede bez odlaganja interni plan reagovanja vanredni događaj kao odgovor na sve iznenadne događaje, velike nesreće ili velike opasnosti (član 18 stav 9);
- 29)ne uskladi interni plan reagovanja vanredni događaj sa nacionalnim planom reagovanja na vanredni događaj (član 18 stav 10);
- 30)ne dostavi organima uprave nadležnim za poslove zaštite mora od zagađenja sa plovnih objekata i traganja i spašavanja na moru interni plan reagovanja na vanredni događaj (član 18 stav 11);
- 31)ne izradi ili u roku dostavi Komisiji obavještenje o planu bušenja i planu operacija vezanih za bušotinu (član 19 stav 1);
- 32)ne uključi analizu efikasnosti odgovora na izlivanje ugljovodonika u obavještenje o planu bušenja i planu operacija vezanih za bušotinu (član 19 stav 1);
- 33)ne dostavi Komisiji sve dodatne informacije neophodne za razmatranje obavještenja o planu bušenja i planu operacija vezanih za bušotinu od strane Komisije (član 19 stav 2);
- 34)ne izvrši sve izmjene obavještenja o planu bušenja i planu operacija vezanih za bušotinu na koje ukaže Komisija (član 19 stav 2);
- 35)ne uključi nezavisnu verifikaciju u postupku planiranja obavještenja o planu bušenja i planu operacija vezanih za bušotinu (član 19 stav 4);
- 36)ne obavijesti Komisiju o svim bitnim promjenama dostavljenog obavještenja o planu bušenja i planu operacija vezanih za bušotinu u roku od 24 časa od nastanka promjene (član 19 stav 5);
- 37)ne dostavlja na sedmičnoj osnovi ili u roku koji odredi Komisija izvještaj o operacijama bušenja (član 19 stav 8);

- 38)ne izradi ili u roku ne dostavi Komisiji obavještenje o programu razvoja i proizvodnje ugljovodonika (član 20 st. 1 i 2);
- 39)ne uključi analizu efikasnosti odgovora na izlivanje ugljovodonika u obavještenje o programu razvoja i proizvodnje ugljovodonika (član 20 stav 1);
- 40)ne dostavi Komisiji sve dodatne informacije neophodne za razmatranje obavještenja o programu razvoja i proizvodnje ugljovodonika od strane Komisije (član 20 stav 3);
- 41)ne izvrši sve izmjene obavještenja o programu razvoja i proizvodnje ugljovodonika na koje ukaže Komisija ili ako izmjene ne uključi prilikom sačinjavanja izvještaja o velikim opasnostima (član 20 stav 3);
- 42)ne uključi nezavisnu verifikaciju u postupku planiranja obavještenja o programu razvoja i proizvodnje ugljovodonika kao i kod bitnih izmjena tog obavještenja (član 20 stav 5);

- 43)ne obavijesti Komisiju o svim bitnim promjenama dostavljenog obavještenja o programu razvoja i proizvodnje ugljovodonika u roku od 24 časa od nastanka promjene (član 20 stav 6);
- 44)u slučaju bitnih promjena obavještenja o programu razvoja i proizvodnje ugljovodonika ne primjeni odredbe člana 20 st. 3,4 i 5 (član 20 stav 7);
- 45)ne vrši periodično temeljno preispitivanje obavještenja o programu razvoja i proizvodnje ugljovodonika ili ako rezultate tog preispitivanja u roku ne dostavlja Komisiji (član 20 stav 8);
- 46)pisanim putem ne obavijestiti Komisiju, Upravu organe uprave nadležne za poslove pomorske sigurnosti i sigurnosti pomorske plovidbe najkasnije 60 dana prije predviđenog ulaska ili izlaska postrojenja u područje na kojima Država Crna Gora u skladu s međunarodnim pravom ostvaruje jurisdikciju i suverena prava (član 21 stav 1);
- 47)ne dostavi Komisiji obavještenje o premještanju postrojenja (član 21 stav 2);
- 48)ne dostavi Komisiji sve dodatne informacije neophodne za razmatranje obavještenja o premještanju postrojenja (član 21 stav 3);
- 49)ne izvrši sve izmjene obavještenja o premještanju postrojenja na koje ukaže Komisija ili ih ne uključi prilikom sačinjavanja izvještaja o velikim opasnostima (član 21 stav 3);
- 50)izvrši premještanje postrojenja bez pozitivnog mišljenja Komisije (član 21 stav 4);
- 51)ne dostavi Komisiji obavještenje o koordinisanim upstream operacijama (član 22 st. 1 i 2);
- 52)ne dostavi Komisiji sve dodatne informacije neophodne za razmatranje obavještenja o koordinisanim upstream operacijama od strane Komisije (član 22 stav 4);
- 53)ne izvrši sve izmjene obavještenja o koordinisanim upstream operacijama na koje ukaže Komisija (član 22 stav 4);
- 54)izvodi koordinisane upstream operacije bez pozitivnog mišljenja Komisije (član 22 stav 5);
- 55)ne obavijesti Komisiju o svim bitnim promjenama dostavljenog obavještenja o koordinisanim upstream operacijama u roku od 24 časa od nastanka promjene (član 22 stav 6);
- 56) u slučaju bitnih promjena obavještenja o koordinisanim upstream operacijama ne primjeni odredbe člana 22 st. 4 i 5 (član 22 stav 7);

- 57)ne dostavlja na sedmičnoj osnovi ili u roku koji odredi Komisija izvještaj o operacijama bušenja (član 22 stav 8);
- 58)ne uspostavi i ne održava sistem nezavisne verifikacije (član 23 stav 1);
- 59)opis sistema nezavisne verifikacije ne uključi u sistem upravljanja sigurnošću i zaštitom životne sredine (član 23 stav 2);
- 60)ne odgovori na savjete nezavisnog verifikatora ili ne preduzme odgovarajuće mjere u skladu sa tim savjetima (član 23 stav 5);
- 61)ne dostavi Komisiji sve rezultate i preporuke nezavisne verifikacije kao i evidenciju i opis svih odgovora i mjera koje je preduzeo po preporukama nezavisne verifikacije (član 23 stav 6);
- 62)ne čuva sve rezultate i preporuke nezavisne verifikacije, kao i evidenciju i opis svih odgovora i mjera koje je preduzeo po preporukama nezavisne verifikacije (član 23 stav 7);

- 63)ne uključi zaključke i primjedbe nezavisne verifikacije, kao i evidenciju i opis svih odgovora i mjera koje je preduzeo po zaključcima i primjedbama nezavisne verifikacije, u obavještenje o planu bušenja I planu operacija vezanih za bušotinu iz člana 18 ovog zakona (član 23 stav 8);
- 64)ne uspostavi na vrijeme sistem nezavisne verifikacije za proizvodno i neproizvodno postrojenje (član 23 stav 9);
- 65)ne uspostavi sistem nezavisne verifikacije u skladu sa sadržajem iz člana 24 (član 24);
- 66)ne dostavi Komisiji politiku za sprečavanje velikih nesreća ili odgovarajući opis te politike (član 27 stav 1);
- 67)ne primjenjuje politiku za sprečavanje velikih nesreća tokom čitavog vijeka trajanja upstream operacija (član 27 stav 2);
- 68)ne dostavi Komisiji politiku za sprečavanje velikih nesreća za operacije bušenja zajedno sa obavještenjem o planu bušenja i planu operacija vezanih za bušotinu (član 27 stav 4);
- 69)ne dostavi Komisiji sistem upravljanja sigurnošću i zaštitom životne sredine (član 27 stav 5);
- 70)ne uspostavi mehanizme za efikasno tripartitno savjetovanje ili ako opis tog sistema ne uključi u politiku za sprečavanje velikih nesreća (član 27 stav 6);
- 71)ako se prilikom izrade politike za sprečavanje velikih nesreća i sistema upravljanja sigurnošću i zaštitom životne sredine ne pridržava propisanih uslova (član 27 stav 7);
- 72)ne izradi ili ne održava potpun popis opreme za reagovanjena vanredni događaj (član 27 stav 8);
- 73)ne izrade ili ne reviduje norme i smjernice za najbolje prakse koje se odnose na nadzor velikih opasnosti tokom cijelog životnog ciklusa upstream operacija (član 27 stav 9);
- 74)ne preduzme prikladne mjere u slučaju kada izvođenje upstream operacija predstavlja neposrednu opasnost za zdravlje ljudi ili značajno povećavaju rizik od velike nesreće ili ako u roku ne obavijesti Komisiju o preduzetim prikladnim mjerama (član 27 st. 10 i 11);
- 75)ne preduzme prikladne mjere za korišćenje tehničkih sredstava ili postupaka kojima će se poboljšati pouzdanost prikupljanja i bilježenja relevantnih podataka i spriječiti moguće manipulacije tim podacima (član 27 stav 12);
- 76)ne dostavi Komisiji informacije iz člana 28 ovog zakona (član 28);
- 77)ne postupa u skladu sa mjerama koje su utvrđene u izvještaju o velikim opasnostima i u planovima navedenim u obavještenjima koja se dostavljaju u skladu s odredbama ovog zakona (član 29 stav 1);
- 78)ne omogući Komisiji ili bilo kojim drugim licima koja djeluju u skladu sa instrukcijama Komisije, odnosno nadležnim organima i njihovim predstavnicima prevoz do ili sa postrojenja ili plovila povezanog sa upstream operacijama, što uključuje prevoz njihove opreme, u bilo koje razumno vrijeme, smještaj, obroke i druge potrebe povezane sa obilascima postrojenja (član 29 stav 2);
- 79)ne upozna svoje zaposlene i izvođače o mehanizmima za povjerljivo izvještavanje (član 30 stav 3);
- 80)ako redovno i bez odlaganja ne informiše Komisiju i druge nadležne organe o svim bitnim događajima koji mogu imati ili se može posumljati da mogu imati uticaja

na sigurnost upstream operacija, zaštitu lica, imovine i životne sredine (član 31 st.1 i 2);

- 81) ako interni plan reagovanja na vanredni događaj ne sprovede bez odlaganja kao odgovor na sve velike nesreće ili situacije u kojima postoji neposredan rizik od velike nesreće (član 36 stav 1);
- 82) ako interni plan reagovanja na vanredni događaj ne uskladi sa nacionalnim planom reagovanja vanredni događaj (član 36 stav 1);
- 83) ako ne održava odgovarajuću opremu i stručno znanje za interni plan reagovanja na vanredni događaj ili ih prema potrebi ne stavi na raspolaganje državnim organima koji su odgovorni za sprovođenje nacionalnog plana reagovanja na vanredni događaj (član 36 stav 2);
- 84) ako interni plan reagovanja na vanredni događaj ne ažurira kod svake bitne promjene izvještaja o velikim opasnostima ili obavještenja koje se dostavljaju u skladu sa članom 15 ovog zakona, kao i u slučaju bitne promjene nacionalnog plana reagovanja vanredni događaj (član 36 stav 3);
- 85) ako ne dostavi Komisij i organima nadležnim za sprovođenje nacionalnog plana reagovanja na vanredni događaj sve izmjene internog plana reagovanja na vanredni događaj (član 36 stav 4);
- 86) ako interni plan reagovanja na vanredni događaj ne integriše sa drugim mjerama koje se odnose na zaštitu i spašavanje osoba s ugroženog postrojenja (član 36 stav 5);
- 87) ako redovno ne ispituje svoju pripravnost za efikasan odgovor na velike nesreće (član 37 stav 10);
- 88) ako bez odlaganja ne obavjesti nadležne državne organe o velikoj nesreći ili o situaciji u kojoj postoji neposredan rizik od velike nesreće (član 38 stav 1);
- 89) ako u slučaju velike nesreće ne preduzme sve prikladne mjere kako bi se spriječila eskalacija nesreće i ograničile njene posljedice (član 38 stav 3);

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice operatora novčanom kaznom od 60 do 4.000 eura .

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 42

(1) Član 26 ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Član 43

(1) Komisija iz člana osnovaće se u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Podzakonski propisi za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu zakona.

(3) Ministarstvo nadležno za poslove zaštite mora od zagađenja sa plovnih objekata i traganje i spašavanje na moru je dužno da u roku od 120 dana od dana stupanja na snagu zakona izvrši usklađivanje nacionalnih planova kojima se uređuje zaštita mora od

zagađenja sa plovnih objekata i traganje i spašavanje na moru, sa odredbama ovog zakona.

Član 44

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore"